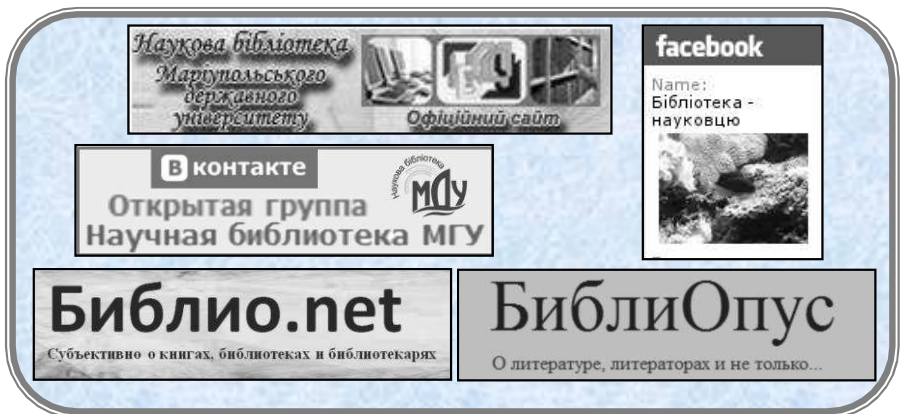


Використання електронних інформаційних ресурсів у навчальній і науковій діяльності МДУ



Інформатизація освіти, особливо впровадження технології *e-learning* як перспективного напрямку розвитку вищої школи, ставить перед науковою бібліотекою університету нові **завдання** у задоволенні інформаційних потреб користувачів:

- оперативне та якісне інформаційне забезпечення навчальної та наукової діяльності університету;
- створення якісних електронно-освітніх ресурсів, що відповідають сучасному рівню розвитку технологій навчання;
- забезпечення доступу студентам, аспірантам, науково-педагогічному складу університету до власних, вітчизняних та світових електронних інформаційних ресурсів.

Наукова бібліотека МДУ створює власні електронні інформаційні ресурси, надає доступ до ресурсів вільного доступу в мережі Інтернет та тестові доступи до вітчизняних і світових електронних комерційних інформаційних ресурсів. Передплачених світових баз даних бібліотека не має.



Створенню **власних електронних інформаційних ресурсів** сприяє використання:

- ліцензійної інформаційно-бібліотечної програми ІРБІС-64;
- безкоштовних Інтернет-сервісів.

У загальному бібліотечному фонді обсяг повнотекстових електронних ресурсів та кількість електронних підручників і посібників, які підготовлені викладачами МДУ, залишається вкрай низьким.

Фонд бібліотеки на 01.01.2015 (тисяч примірників)

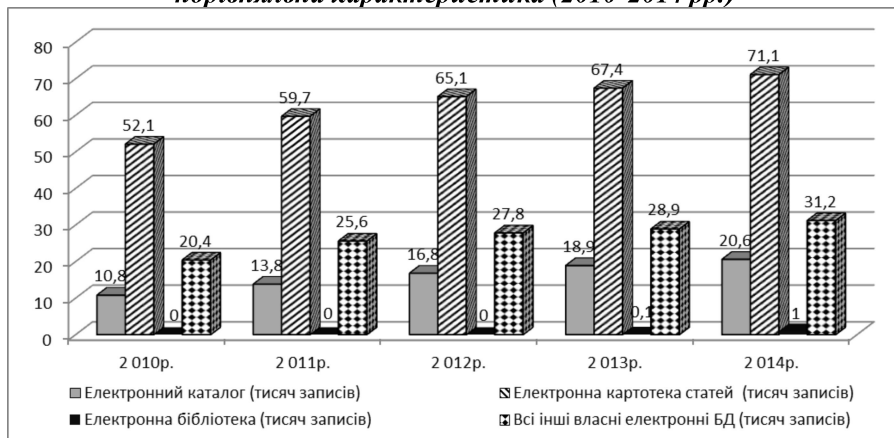


Загальний обсяг власних електронних інформаційних ресурсів за останні 5 років збільшився на 79 тис. записів і на 01.01.2015 становить понад 123 тис.

Власні електронні ресурси бібліотеки (у записах)

Електронні ресурси	На 01.01.2015	Додано за 2014
Електронний каталог	20 599	1 674
Електронна картотека статей	71 099	3 957
Електронна бібліотека	1 003	876
БД «Рестрація періодичних видань»	15 208	284
БД «ВУЗ. Навчальні дисципліни»	3 676	814
БД «Праці викладачів МДУ»	3 920	477
БД «МДУ у ЗМІ»	1 767	87
БД «Епіграфи»	2 735	0
БД «Вірші мовою оригіналу й перекладів»	1 283	0
БД «Інтернет-адресації»	1 483	0
БД «Архів виконаних довідок»	884	35
ВСЬОГО	123 657	8 204

**Власні електронні ресурси бібліотеки:
порівняльна характеристика (2010-2014 рр.)**



Найважливішою складовою сучасної технології навчання у системі дистанційної освіти є **електронний підручник** – представник літератури нового покоління. Наявність в Електронній бібліотеці лише 1 електронного підручника чи посібника значно збільшує книгозабезпечення студентів за дисципліною, оскільки кожен студент цілодобово має до нього доступ. Значну частку Електронної бібліотеки університету складають монографії, підручники, навчальні посібники, курси лекцій викладачів МДУ.

Праці викладачів в Електронній бібліотеці на 18.03.2015

Факультети, кафедри	Всього на 18.03.2015	з них					
		Підручники, навч. посібники, НМК	Лекції	Методичні вказівки, навчальні програми	Практичні навчальні посібники	Матеріали конф., зб. наук. праць	Інші наукові видання (моногр., автор. дис.)
Міжфакультетські видання, у т.ч. «Вісник...»	48	-	-	-	-	48	-
Економіко-правовий факультет	197	31	5	145	-	11	5
Економіко-правовий факультет: міжкафедральні видання	5	1	-	-	-	3	1
Кафедра економіки та фінансово-економічної безпеки	2	-	-	2	-	-	-
Кафедра міжнародної економіки	41	5	4	31	-	-	1
Кафедра менеджменту	47	23	-	17	-	6	1
Кафедра математичних методів та системного аналізу	4	-	1	1	-	1	1
Кафедра господарського, цивільного та трудового права	6	-	-	6	-	-	-
Кафедра конституційного, адміністративного та міжнародного права	61	2	-	57	-	1	1
Кафедра раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища	31	-	-	31	-	-	-
Історичний факультет	24	7	2	9	1	3	2
Історичний факультет: міжкафедральні видання	1	-	-	-	-	1	-
Кафедра політології, філософії та соціології	4	1	1	1	-	-	1
Кафедра культурології та інформаційної діяльності	3	2	-	-	-	1	-
Кафедра історичних дисциплін	10	-	1	7	1	1	-
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики	6	4	-	1	-	-	1
Філологічний факультет	22	7	-	8	2	1	4
Філологічний факультет: міжкафедральні видання	0	-	-	-	-	-	-
Кафедра фізичного виховання, спорту і здоров'я людини	7	2	-	5	-	-	-
Кафедра соціальних комунікацій	2	-	-	-	-	-	2
Кафедра української філології	4	3	-	-	-	-	1
Кафедра російської філології та перекладу	6	-	-	2	2	1	1
Кафедра англійської мови	0	-	-	-	-	-	-
Кафедра дошкільної освіти	2	2	-	-	-	-	-
Кафедра педагогіки та психології	1	-	-	1	-	-	-
Факультет іноземних мов	53	11	3	11	-	9	19
Факультет іноземних мов: міжкафедральні видання	4	-	-	-	-	4	-
Кафедра англійської філології	16	-	2	8	-	-	6
Кафедра німецької філології	13	9	-	1	-	2	1
Кафедра освітнього менеджменту і педагогіки	20	2	1	2	-	3	12
Факультет грецької філології	1	-	-	-	-	1	-
Факультет грецької філології: міжкафедральні видання	1	-	-	-	-	1	-
Кафедра італійської мови, літератури та культури	0	-	-	-	-	-	-
Кафедра грецької мови та перекладу	0	-	-	-	-	-	-
Кафедра грецької філології	0	-	-	-	-	-	-
Кафедра англійської мови та перекладу	0	-	-	-	-	-	-
ВСЬОГО	345	56	10	173	3	73	30

Використання новітніх інформаційних технологій та електронних інформаційних ресурсів дозволило збільшити спектр **інформаційно-бібліотечних послуг**, серед яких електронна доставка документів, віртуальна довідка, віртуальна виставка, віртуальні екскурсії, вільний доступ до світових інформаційних ресурсів, цілодобовий доступ віддаленим користувачам бібліотеки до власних електронних інформаційних ресурсів, надання доступу до комерційних електронних інформаційних ресурсів.

Надання доступу до вітчизняних та світових комерційних електронних інформаційних ресурсів (2014 р.)

Вид тестового доступу	Електронні інформаційні ресурси	Термін надання
Постійний	JournalTOCs (Великобританія)	протягом року
	Polpred.com. Огляд ЗМІ (Росія)	протягом року
	Університетська інформаційна система «УІС РОСІЯ»	протягом року
	ЛитРес (Росія)	протягом року
Обмежений	Ebook Library (США)	з 20.12.2013 до 16.01.2014
	Web of Science (США, пошукова платформа Thomson Reuters)	з 01.04.2014 до 30.06.2014
	PressDisplay (Канада)	з 17.12.2013 до 17.02.2014
	РУКОНТ (Росія)	з 20.01.2014 до 19.02.2014
	IQLib (Росія)	з 17.02.2014 до 17.03.2014
	Public.ru (Росія)	з 08.04.2014 до 22.04.2014
	КнигаФонд (Росія)	з 14.04.2014 до 28.04.2014
	Ibooks.ru (Росія)	з 28.04.2014 до 30.05.2014
IPRbooks (Росія)	з 06.10.2014 до 06.11.2014	

За даними **Polpred.com** у 2014 році науково-педагогічні працівники та студенти університету 10 527 разів скористалися інформацією цього ресурсу. Всього починаючи з 2012 року до 2014 року користувачам бібліотеки було надано **20 тестових доступи до комерційних ресурсів** (українських – 2, світових – 8).

Статистичні показники електронної документо видачі за 2014 рік

Типи документів	Місяця здійснення електронної документо видачі	Кількість виданих документів
Документи на змінних носіях	Відділ інформ. технологій та комп. забезп.	479
	Читальні зали	1928
	ВСЬОГО документів на змінних носіях	2 407
Інтернет-ресурси НБ	Бази даних ІРБІС, у т.ч. Електронна бібліотека	3 238
	Документи з сайту бібліотеки	1 358
	Документи з інших сайтів	936
Тестові доступи	Polpred.com	10 527
	Інші БД	15 655
Електронна доставка документів	Відділ інформ. технологій та комп. забезп.	302
	Інформаційно-бібліографічний відділ	22
--	ВСЬОГО мережевих документів	32 038
ВСІ електронні документи		34 445

Відповідно до загальної документовидачі електронна складає 11 %.

Проведення занять із студентами з пошуку електронної інформації (2014 р.)

Тема занять	Термін виконання	Курс	Спеціальність
<i>Теоретичні заняття</i>			
Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки. Сайт НБ МДУ	10.09.2014	3	Переклад(англ./нгр)
	05.10.2014	2	Мова та літ.(нім.)
	05.11.2014	2	Мова та літ.(англ.)
Принципи пошуку інформації в системі Інтернет.	07.10.2014	1	Мова та літ. (франц.)
	09.10.2014	1	Мова та літ.(нім.)
Електронні ресурси НБ МДУ	24.10.2014	1	Мова та літ.(англ.)
<i>Практичні заняття</i>			
Використання ресурсів «ІРБІС-64» під час оформлення бібліографічних описів документів у списку використаних джерел	10.09.2014	1 (магістр)	Мова та літ.(англ.)
	12.09.2014	1 (магістр)	Мова та літ.(нім.)
	09.10.2014	2 (магістр)	Мова та літ.(англ.)
	05.11.2014	2	Мова та літ.(англ.)
Електронні ресурси читального залу ЕПФ	13.11.2014	2	Мова та літ.(нім.)
	26.11.2014	1	Правознавство
	26.11.2014	1	Міжнародна економіка
	26.11.2014	1	Екологія, ОНСтаСП

Методичні матеріали з правил користування електронними інформаційними ресурсами та з досвіду впровадження інформаційних технологій, які були розроблені науковою бібліотекою МДУ (*серія видань «Інформаційні технології в бібліотеці»*):

- «Електронний каталог та електронна картотека статей: здійснення пошуку (на прикладі АРМ "Читач" САБ "ІРБІС" наукової бібліотеки Маріупольського державного університету);»;
- «Робота з ключовими словами, змістом, анотацією, що надаються в електронному каталозі. Особливості оформлення електронних документів і праць викладачів»;»;
- «Створення віртуальних виставок: методика, web-сервіси, робота з MS Power Point»;»;
- «Особливості редагування тексту у програмі Microsoft Word : методичні рекомендації»;»;
- «Особливості оформлення "Вісника Маріупольського державного університету" та інших фахових наукових видань: загальні рекомендації з верстки й редагування».

Корпоративна діяльність наукової бібліотеки МДУ та співробітництво з питань використання електронних інформаційних ресурсів:

- з міжнародними наукометричними базами даних *Index Copernicus* (Польща), *РІНЦ* (Російський індекс наукового цитування), з Електронною бібліотекою *КіберЛенінка* (Росія), *ІРБІС-корпорацією*

(Росія);

- з Національною бібліотекою України ім. В. І. Вернадського у формуванні бази даних «*Наукова періодика України*»;
- з Державною науковою педагогічною бібліотекою України ім. В. О. Сухомлинського у всеукраїнському корпоративному проєкті «*Зведена база даних з питань освіти, педагогіки, психології*»;
- з Дніпропетровською обласною універсальною науковою бібліотекою у реалізації проєкту «*Придніпровський корпоративний каталог*»;
- з бібліотеками Маріуполя у корпоративному проєкті «*Зведена база періодичних видань бібліотек м. Маріуполя*».

Інформаційне представництво наукової бібліотеки МДУ в мережі Інтернет:

- веб-сайт (<http://libr-margu.narod.ru/>);
- блоги Библио.net (<http://bibliobzor.blogspot.com/>) та БиблиОпус (<http://literaturhijobzor.blogspot.com/>);
- інформаційні сторінки у соціальних мережах: ВКонтакте (http://vk.com/club_librmargu), FaceBook (<https://www.facebook.com/pages/Бібліотека-науковцю/1725815997643467>).

Динаміка відвідувань *веб-сайту бібліотеки* зростає, розширюється географія відвідувань. На 01.01.2015 сайт відвідало близько 9 тис. користувачів з України та 42 країн світу.

Географія відвідувань сайту протягом 2014 р.

	Візити	Перегляди
ВСЬОГО	8 497	16 400
Україна	8 246	16 063
Донецька обл.	3 722	8 946
<i>у т.ч. Маріуполь</i>	3 465	8 462
Інші обл.	4 524	7 117
Інші заруб. країни	251	337
<i>у т.ч. Росія</i>	164	224
<i>Німеччина</i>	12	19
<i>Польща</i>	8	13
<i>США</i>	12	12
<i>Білорусь</i>	7	9
<i>Угорщина</i>	8	9
<i>Греція</i>	2	8
<i>Австрія</i>	3	6
<i>Франція</i>	6	6
<i>Італія</i>	3	3

Сторінка на веб-сайті бібліотеки «Електронні ресурси» містить добірку мережевих електронних ресурсів **вільного доступу**, яка відповідає всім напрямкам освітньо-наукової діяльності університету: E-books directory, OAPEN, ScienceDirect, Socionet, Science.gov та ін.

ПРОЕКТ РІШЕННЯ
вченої ради МДУ з питання

«Використання електронних інформаційних ресурсів у навчальній і науковій діяльності МДУ»

Заслухавши інформацію директора наукової бібліотеки Шакули А.П.,
вчена рада

УХВАЛЮЄ :

1. На засіданнях кафедр проаналізувати сучасний стан використання електронних інформаційних ресурсів та розробити комплекс заходів з впровадження електронних інформаційних ресурсів у навчальну та наукову діяльність.

Термін: до 01.05.2015

Відп.: зав. кафедр

2. Кафедрам університету налагодити механізм обміну інформаційними ресурсами з науковою бібліотекою та відділом дистанційної освіти.

Термін: до 15.04.2015

Відп.: зав. кафедр

3. З метою розвитку інформаційного забезпечення навчальної та наукової діяльності університету зобов'язати викладачів університету надавати науковій бібліотеці в електронній формі навчальні та наукові праці, які рекомендовані до друку вченою радою МДУ

Термін: протягом місяця після ухвали на засіданнях вченої ради МДУ

Відп.: зав. кафедр

4. Рекомендувати зав. кафедрами внести у навчальну програму дисципліни «Вступ до фаху» 2 години для проведення науковою бібліотекою практичних занять з інформаційної культури студентів перших курсів.

Термін: щорічно

Відп.: зав. кафедр, директор бібліотеки.